

UTRIKESUTSKOTTETS BETÄNKANDE 26/2002 rd

Regeringens proposition om godkännande av Europa—Medelhavsavtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Arabrepubliken Egypten, å andra sidan, samt med förslag till lag om ikraftträdande av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 24 oktober 2002 en proposition om godkännande av Europa—Medelhavsavtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Arabrepubliken Egypten, å andra sidan, samt med förslag till lag om ikraftträdande av de bestämmelser i avtalet

som hör till området för lagstiftningen (RP 182/2002 rd) till utrikesutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- linjedirektör Maria Serenius och utrikesråd Heikki Hannikainen, utrikesministeriet.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner det i Luxemburg den 25 juni 2001 undertecknade Europa—Medelhavsavtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Arabrepubliken Egypten, å andra sidan. Avtalet är ett avtal baserat på delad kompetens, vilket betyder att bestämmelserna i det hör till dels medlemsstaternas, dels gemenskapernas kompetens. Avtalet bygger på ett Europa—Medelhavspartnerskap som upprättades genom förklaringen i Barcelona 1995 mellan Europeiska gemenskapen, dess medlemsstater och tolv partner i Medelhavsområdet (Algeriet, Cypern, Egypten,

Israel, Jordanien, Libanon, Malta, Marocko, Syrien, Tunisien och Turkiet samt den palestinska förvaltningen). Partnerskapet har som mål att bidra till fred och säkerhet i området och att utveckla handeln och de ekonomiska relationerna mellan parterna. Genom avtalet inleds en regelbunden politisk, ekonomisk och samhällelig dialog mellan avtalsparterna. Det centrala handelspolitiska målet är att stegvis inrätta ett frihandelsområde i linje med Världshandelsorganisationens regler. Också handeln med jordbruksprodukter och tjänster skall liberaliseras. Avtalsparterna förbinder sig vid ett brett samarbete, som omfattar bl.a. tullfrågor, energi, vetenska-

per, utbildning, informationssamhället, transport, miljö, konsumentskydd samt bekämpande av penningtvätt, narkotikabrottslighet och terrorism. Genom avtalet inleds också en dialog om hantering av migrationsfrågor och det innefattar en förpliktelse om återtagande. Avtalet träder i kraft den första dagen i den andra månaden efter den dag då avtalsparterna underrättat varandra om att deras respektive godkännandeförfaran-

den är avslutade. Då avtalet träder i kraft ersätter det samarbetsavtalet mellan Europeiska gemenskaperna och Egypten, som undertecknades i Bryssel den 18 januari 1977. I propositionen ingår ett förslag till lag om godkännande av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen. Lagen avses träda i kraft samtidigt med avtalet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Av de orsaker som framgår av propositionen och med stöd av erhållen utredning finner utskottet propositionen behövlig och angelägen. Utskottet tillstyrker propositionen utan ändringar.

Europeiska gemenskapens mål visavi Medelhavsområdet är att säkra en fredlig utveckling och främja stabilitet och en positiv ekonomisk och social utveckling. Utskottet ser det som mycket viktigt att gemenskapens Medelhavsstrategi har som mål att skapa en ny dimension i relationerna med icke-europeiska medelhavsländer och att stödja den politiska, ekonomiska och sociala utvecklingen i dem samt ett partnerskap mellan Europeiska gemenskapen, dess medlemsstater och tolv partner i Medelhavsområdet. För den finansiella perioden 2000—2006 har gemenskapen avsatt 5,35 miljarder euro i gåvobistånd och därtill har Europeiska investeringsbanken avsatt 7,4 miljarder euro i lånekapital för staterna i Medelhavsområdet. Utskottet understryker att strategin också avser att stödja fredsprocessen Mellanöstern.

Denna proposition gäller associeringsavtalet mellan Egypten som är det sjätte avtalet som slutits med ett icke-europeiskt Medelhavsland eller en myndighet inom ramen för den nya Medelhavsstrategin. Associeringsavtal med Tunisien, Marocko, Israel och Jordanien har redan trätt ikraft. Partnerskapet har som mål att bidra till fred och säkerhet i området och att utveckla handeln och de ekonomiska relationerna mellan parterna. Det är viktigt att avtalen bygger på

respekt för de mänskliga rättigheterna och demokrati menar utskottet.

Avtalet skapar bättre villkor för en gradvis liberalisering av handeln med varor, tjänster och kapital. Målet är att upprätta ett frihandelsområde under en övergångsperiod om längst 12 år (för vissa fordon undantagsvis 15 år). Industriprodukter med ursprung i Egypten skall få fritt tillträde till gemenskapens område så fort avtalet träder i kraft, medan tullarna på industriprodukter med ursprung i gemenskapen sänks enligt en avtalsfäst tidsplan. Handeln med jordbruksprodukter och tjänster skall också liberaliseras gradvis.

Europeiska gemenskapen är Egyptens största handelspartner. Av exporten från Egypten går 40 % till Europeiska gemenskapen och 34 % av importen kommer från gemenskapen. En gradvis liberalisering av handeln mellan gemenskapen och Egypten förstärker EG-medlemsländernas konkurrensställning i relation till tredje länder. Handeln mellan Finland och Egypten kännetecknas av ett stort överskott i exporten från Finland. Värdet av exporten överskred en miljard mark 1998—2000, men minskade 2001 till 946 miljoner mark. Minskningen kom sig av en nedgång i exporten av trävaror och mobiltelefoner. Hälften av vår export består traditionellt av trävaror. Exporten av mobiltelefoner har under de senaste åren ökat till omkring 20 %. Importen från Egypten har på 1990-talet utgjort bara några tiotal miljoner mark om året, under de senaste åren kring 50 miljoner mark. Den viktigaste importvaran från Egypten är aluminium, även om

det förekommer stora årliga fluktuationer. Dessutom har Finland importerat mattor, kläder, frukt och grönsaker.

Enligt propositionen har Egypten allvarliga miljöproblem. Utskottet understryker betydelsen av miljövard i samarbetet med Egypten. Bara omkring 5 % av landets areal duger för bosättning och invånartätheten i Nildeltat hör till de högsta i världen. Som mål för miljöarbetet ställer avtalet att förhindra en försämring av miljön, kontrollera miljöförorening och säkerställa en rationell användning av naturresurserna för att garantera en hållbar utveckling. Samarbete skall ske inom områdena ökenspridning, förebyggande av förorening av Medelhavet, förvaltning av vattentillgångar, energiförsörjning, avfallshantering, salinisering, miljöfrågor i känsliga kustområden, miljökonsekvenserna av industrin och säkerheten i industrianläggningar, konsekvenserna av jordbruket för mark- och vattenkvaliteten samt miljöutbildning och medvetenhet i miljöfrågor.

I avtalet ingår bestämmelser om utbildnings-samarbete där särskild tonvikt läggs vid tillträde för kvinnor till allmänbildande och yrkesinriktad utbildning på högstadiet. Avtalet skall främja likabehandling av arbetstagare som lagligen vistas inom den andra avtalspartens territorium. En social dialog kommer att föras framför allt

om levnads- och arbetsvillkoren för migrerande kollektiv, migration, illegal invandring och åtgärder för att främja likabehandling av avtalsparternas medborgare. Utskottet anser att en aktiv dialog i dessa frågor är synnerligen behövlig och aktuell. Det understryker att en förbättring av kvinnors villkor i den samhälleliga och ekonomiska utvecklingen i Egypten bör prioriteras särskilt när avtalet verkställs. Detta är så mycket viktigare med hänsyn bl.a. till UNDP:s senaste utredning om arabländerna, där det hävdas att dessa länder har avstått från den kreativa och produktiva potentialen hos den andra hälften av sin befolkning.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår utrikesutskottet

att riksdagen godkänner det i Luxemburg den 25 juni 2001 ingångna Europa—Medelhavsavtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Arabrepubliken Egypten, å andra sidan,

att lagförslaget godkänns utan ändringar.

Helsingfors den 19 november 2002

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Liisa Jaakonsaari /sd
vordf. Henrik Lax /sv
medl. Ulla Anttila /gröna
Antti Kalliomäki /sd
Tarja Kautto /sd
Antero Kekkonen /sd

Outi Ojala /vänst
Kalevi Olin /sd
Sirpa Pietikäinen /saml
Hannu Takkula /cent
Martti Tiuri /saml
Ben Zyskowicz /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Raili Lahnalampi.